



ภาวะผู้นำของผู้ปกครองคริสตจักรตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

Leadership of Church Leaders as Perceived by Christians in

Nakhon Si Thammarat Province

อัมรงค์ สัจจร*

วิรัตน์ ธรรมาภรณ์

สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี

สาขาวิชาชีพรู วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

*e-mail: tumarong1970@gmail.com

Tumarong Sanchon

Wirat Thummarpon

Received: October 12, 2019

Revised: November 15, 2019

Accepted: December 3, 2019

Education Program in Educational Administration, Southern College of Technology

Supattara Pusittrattanavalee

Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Southern College of Technology

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้ปกครองคริสตจักรตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ด้าน คือ ด้านความศรัทธาต่อพระเจ้า ด้านการบริหารจัดการการเงิน ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักร และด้านการสร้างความสัมพันธ์ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้ปกครองคริสตจักรตามทัศนะของคริสเตียน ตามตัวแปร เพศ อายุ จำนวนปีที่เป้นคริสเตียน และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองคริสตจักรตามทัศนะของคริสเตียน กลุ่มตัวอย่าง คือ คริสตชนในคริสตจักรนิกายโปรเตสแตนต์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 324 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้ปกครองคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้ปกครองคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้าน 2) ภาวะผู้นำของผู้ปกครองคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เพศหญิงมีทัศนะสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าและด้านการสร้างความสัมพันธ์ ส่วนคริสเตียนที่มีอายุ และจำนวนปีที่เป้นคริสเตียนแตกต่างกันมีทัศนะต่อภาวะผู้นำโดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาข้อเสนอแนะ คือ ศิษยาภิบาลไม่มีคุณสมบัติที่จะทำให้เป้าหมายในคริสตจักรประสบความสำเร็จได้ มีเป้าหมายไม่ชัดเจน ไม่ได้เน้นการสอนพระวจนะ มีความรู้ความเข้าใจในศาสนาสาตรไม่เพียงพอ ไม่มีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีในความเชื่อ ดำเนินชีวิตอยู่ในความบาป ไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ทีมงานและสมาชิกในคริสตจักรได้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะ คือ ศิษยาภิบาลต้องรับบาทหน้าที่ตามที่พระเจ้ากำหนดต้องเป็นนักบริหารจัดการที่ดี ดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างในทุกด้านและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับพระเจ้า

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ผู้นำคริสตจักร ศิษยาภิบาล



Abstract

The objectives of this research were to 1) investigate the leadership of church leaders as perceived by Christians in Nakhon Si Thammarat, which comprised 4 aspects namely: The faith in God, financial management, team work management and in building relationships; 2) compare leaderships of the church leaders in relevance to gender, age, and number of years of being Christianity; and 3) investigate problems and suggestions about leaderships. The sample composed of 324 Christians in Nakhon Si Thammarat selected by stratified random sampling. The instruments used to collect data were a questionnaire and an interview questions with the overall reliability coefficient of .98. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance and content analysis. The findings indicated that in overall, the Christians perceived their leadership as a high level and also each aspect. 2) The overall perception on the leadership of the Christians with different gender had no statistically significant difference but had statistically significant difference on the aspects of church leaderships and building relationships. Moreover, the perceptions of Christians with different age and number of years of being Christianity on both overall and individual aspect had no statistically significant difference. 3) Problems include the pastors do not have the qualifications to achieve the goals of the church. There is because they lack clear goals, do not focus on teaching verbal traditions, insufficient knowledge of Theology, do not act as a model in faith, sinful, inability to give advice to staff and members of the church. It is suggested that the pastor must know the role and duty that the Lord has set, be a good manager, lead an exemplary life in every aspect and maintain a good relationship with God.

Keywords: Leadership, Church Leadership, Pastor

บทนำ

จากอดีตที่ผ่านมาได้มีการรวมตัวของกลุ่มผู้นำคริสตจักรในประเทศไทยโดยใช้ชื่อว่า คณะกรรมการประสานงานคริสตจักรโปรเตสแตนต์แห่งประเทศไทย (กปท.) เพื่อทำงานในระดับประเทศร่วมกัน เป็นพลังขับเคลื่อนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหลังจากที่ได้แสวงหานิเทศและเป้าหมายที่ชัดเจนสำหรับการเผยแผ่คริสต์ศาสนาในทุกจังหวัด ซึ่งเป็นการปรึกษาร่วมกันในท่ามกลางคณะกรรมการผู้นำคริสตจักร องค์การ มิชชันและสถาบันต่าง ๆ เป็นเวลายาวนานและมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่องเป็นที่มาของงาน “คองเกรส” ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน โดยกลุ่มผู้นำเหล่านี้ปรารถนาอยากให้เห็นคนไทยทุกคนได้อินถึงเรื่องความรักของพระเยซูและมีเป้าหมายก่อตั้งคริสตจักรขึ้นทั่วในทุกอำเภอ จึงได้จัดตั้ง คณะกรรมการเพื่อการประกาศและเพิ่มพูนคริสตจักร (กปพ.) เพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ ปี 2553 ในพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัดและก่อตั้งคริสตจักรขึ้นใหม่ใน 927 อำเภอและมีคริสเตียนใหม่มากกว่า 1 ล้านคน ซึ่งเรียกแผนการนี้ว่า “แผนชาตินิเทศ 2553” แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากผู้นำคริสตจักรไม่สามารถทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายได้และผู้นำไม่เพียงพอในการดูแลคริสตจักรและสมาชิกของ

คริสตจักรและยังไม่สามารถขยายผลของการประกาศพระกิตติคุณในจังหวัดอำเภอและตำบลต่าง ๆ ได้ ทำให้จำนวนคริสเตียนไม่เพิ่มขึ้นไปจากเดิมมากนัก เมื่อผ่านพ้นนิเทศ 2553 ทางคณะกรรมการประสานงานคริสตจักรโปรเตสแตนต์แห่งประเทศไทย (กปท.) โดยเปิดตัวงาน “คองเกรส 7.5” วันที่ 13-15 พฤษภาคม พ.ศ.2554 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต มีเป้าหมายในการขับเคลื่อนและแสวงหานิเทศสำหรับเผยแผ่คริสต์ศาสนาที่ครอบคลุมทุกจังหวัด ทุกอำเภอ ทุกตำบลและทุกหมู่บ้าน โดยมีผู้นำคริสตจักรและคริสเตียนจากทั่วประเทศเข้าร่วมงานกว่า 5,000 คน ได้เกิดเป็น “นิเทศ 2558” With Him We Can เพื่อให้คนไทยนับล้านคนได้มาถึง ความรักในพระเยซู ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพมากที่สุด เพราะการพัฒนาภาวะผู้นำให้ดียิ่งขึ้นไปนั้นมีความสำคัญในการส่งผลต่อการเพิ่มจำนวนผู้นับถือศาสนาคริสต์และเพิ่มการก่อตั้งของคริสตจักรให้มากขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ George Bama นักวิจัยคริสเตียนที่มีชื่อเสียงกล่าวไว้ว่า “ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้คริสตจักรเกิดผล คือ ผู้นำ ซึ่งก็คือ ศิษยาภิบาล” เขากล่าวว่า ศิษยาภิบาลจะต้องมีภาวะผู้นำที่ดี และระบบของคริสตจักรต้องเอื้อให้ผู้นำที่ดีทำหน้าที่นำและยังบอกถึงสาเหตุที่คริสตจักรจำนวนมากไม่เกิดผลเท่าที่ควรว่า “ศิษยา-



ภบาลส่วนใหญ่ที่พบล้วนแต่เป็นคนดี เป็นคนชอบธรรม น่านับถือ แต่ปัญหา ก็คือ พวกเขามักไม่ใช่ผู้นำ” เขายืนยันว่า “งานคริสตจักรที่สำคัญที่สุด คือ การนำ” และกล่าวต่อว่า “...แต่สิ่งที่บรรดาศิษยาภิบาล มักทำมากที่สุด คือ เทศนา แทนที่จะทำหน้าที่นำ” แม้การเทศนาเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งจำเป็น แต่การเทศนาไม่ใช่การนำ แม้ว่าอาจเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานได้

การนำคริสตจักรนั้นยากกว่าการเทศนามาก “ศิษยาภิบาลอาจไม่ใช่นักเทศน์ที่เก่ง ซึ่งก็สามารถให้คนอื่นเทศนาแทนบ้างได้ แต่สิ่งที่ทดแทนไม่ได้ คือ ตัวเขาต้องเป็นผู้นำที่ดี เขาต้องทำหน้าที่คิด สื่อสาร ตัดสินใจ และสร้างความเปลี่ยนแปลง ไปสู่เป้าหมายให้เกิดขึ้นแก่คริสตจักรได้” ทุกสังคมต้องมีผู้นำ หากเราต้องการให้พระเจ้าใช้เราได้มาก เราต้องพัฒนาตนเองให้มีความเป็นผู้นำและไม่เพียงแต่ต้องมีผู้นำเท่านั้น แต่ต้องมีการสร้างผู้นำให้มีจำนวนมากพอกับงานด้วย งานจึงจะมีประสิทธิภาพและเกิดผลกว้างไกลออกไป คณะกรรมการประสานงานคริสตจักรโปรเตสแตนต์แห่งประเทศไทย (กปท.) จึงได้จัดงาน “คองเกรส 8” ขึ้นมาในระหว่างวันที่ 3-5 มิถุนายน พ.ศ. 2558 ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเพื่อประชุมผู้นำคริสตจักรไทยทั่วประเทศ โดยผู้นำคริสตจักรในแต่ละภาคของประเทศไทยได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อเป็นการกระจายการประกาศพระกิตติคุณไปสู่คนไทยโดยทำงานผ่านทางคริสตจักรท้องถิ่นแทน และในส่วนของภาคใต้ต้องรับผิดชอบ 10% ของประชากรทั้งหมดของภาคใต้ในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งผู้นำทางศาสนาในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีบทบาทสำคัญมากต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาทุจริต ปัญหาอาชญากรรม การใช้ความรุนแรง หรือปัญหาอื่น ๆ ล้วนมีสาเหตุมาจากการขาดคุณธรรม จริยธรรม ทั้งสิ้น เป็นผลเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่ให้ความสำคัญ และตระหนักถึงหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนาที่ตนนับถือ ผู้นำคริสตจักรจึงมีบทบาทสำคัญมากในการนำหลักธรรมคำสอน ด้านจริยธรรมคริสเตียน ถ่ายทอดให้แก่สมาชิกในคริสตจักรของตนเองให้ทุกคนมุ่งกระทำความดี ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่สมาชิกในคริสตจักรและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันผู้นำทางศาสนาคริสต์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้นำแต่ละคริสตจักร เข้าสัมมนาพัฒนาตนเองและออกไปอบรมสั่งสอน ชักเลาด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่สมาชิกในคริสตจักรของตนเองและมีความตระหนักในการปฏิบัติศาสนกิจ โดยผ่านการปฏิบัติศาสนกิจในวันอาทิตย์ มีการมาร่วมประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้

คริสเตียน สามารถประพฤติ ปฏิบัติตน ให้เป็นคนดีในสังคมได้ ซึ่งทำให้สามารถครองตนได้อย่างมีความสุข โดยมีผู้นำที่ดีคอยดูแลและช่วยเหลือ

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำทางศาสนามีความสำคัญต่อการบริหารคริสตจักร โดยการที่ต้องพัฒนาผู้นำคริสตจักรให้มีภาวะผู้นำนั้นเพื่อที่งานทุกอย่างจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ผู้นำคริสตจักรจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้นำทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการของผู้นำคริสตจักรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของคริสตจักรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ด้าน คือ ด้านความศรัทธาในพระเจ้า ด้านการบริหารจัดการการเงิน ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักร และด้านการสร้างความสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้นำทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชตามตัวแปรเพศ อายุ จำนวนปีที่เป้นคริสเตียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐาน

คริสเตียนมีทัศนะต่อภาวะผู้นำของผู้นำศาสนาคริสต์แตกต่างกันตามตัวแปรเพศ อายุและจำนวนปีที่เป้นคริสเตียน

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ ได้แก่ คริสตชนในคริสตจักรนิกายโปรเตสแตนต์จังหวัดนครศรีธรรมราช 56 แห่ง จำนวน 3,574 คน (คณะกรรมการโปรเตสแตนต์ ธันวาคม พ.ศ. 2560) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ คริสตชนในคริสตจักรนิกายโปรเตสแตนต์จังหวัดนครศรีธรรมราช 56 แห่ง จำนวน 351 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำของผู้นำทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะ



ของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางศาสนาคริสต์ นำมาเป็นแนวทางและกำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ด้าน คือ ความศรัทธาต่อพระเจ้า การบริหารจัดการการเงิน การบริหารทีมงาน คริสตจักร และการสร้างความสัมพันธ์ และ (3) แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อแสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ และให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .98 ค่าความเชื่อมั่นด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าเท่ากับ .92 ด้านการบริหารจัดการการเงินเท่ากับ .94 ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักรเท่ากับ .93 และด้านการสร้างความสัมพันธ์เท่ากับ .96

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนการไปเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือคริสตชนในคริสตจักรนิกายโปรเตสแตนต์ จังหวัดนครศรีธรรมราชทั้งหมด 45 คน แบ่งเป็น ศิษยาภิบาล 15 คน และทีมงานของคริสตจักร 30 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจงเฉพาะศิษยาภิบาลและทีมงานคริสตจักรในจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน คือ (1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ และ (2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความศรัทธาในพระเจ้าที่มีต่อภาวะผู้นำของศิษยาภิบาล ลักษณะแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถาม 3 คำถาม คือ (1) ศิษยาภิบาลควรมีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อให้เป้าหมายในคริสตจักรเกิดผลเติบโตประสบความสำเร็จ (2) ในการทำงานร่วมกันกับศิษยาภิบาลด้วยกันมีปัญหาอะไร มีอุปสรรคอะไรที่ทำให้เป้าหมายไม่สำเร็จบ้าง และ (3) มีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้นำคริสตจักรต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เป็นคริสเตียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลที่คริสตจักรในวันอาทิตย์ด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวไปตามคริสตจักรต่าง ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช การส่งแบบสอบถามคืนใส่ซองปิดผนึกเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามความเป็นจริง

ติดตามแบบสอบถามหลังจากส่งแบบสอบถามประมาณ 3 สัปดาห์ จนได้รับแบบสอบถาม จำนวน 324 ชุด (ร้อยละ 90)

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ F-test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 186 คน (ร้อยละ 57.40) รองลงมาเป็นเพศชาย 138 คน (ร้อยละ 42.60) ส่วนใหญ่อายุ 20-40 ปี 119 คน (ร้อยละ 36.70) รองลงมาอายุต่ำกว่า 20 ปี 103 คน (ร้อยละ 31.80) และอายุมากกว่า 40 ปี 102 คน (ร้อยละ 31.50) จำนวนปีที่เป็นคริสเตียน ส่วนใหญ่มากกว่า 15 ปี 114 คน (ร้อยละ 35.20) รองลงมา ระหว่าง 5-15 ปี 106 คน (ร้อยละ 32.70) และต่ำกว่า 5 ปี 104 คน (ร้อยละ 32.10) ตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X}=4.34$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.24$) ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักร ($\bar{X}=4.09$) และน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการการเงิน ($\bar{X}=4.02$) (ตารางที่ 1)

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำ

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในภาพรวมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่รายด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าและด้านการสร้างความสัมพันธ์ ส่วนด้านการบริหารจัดการการเงินและด้านการบริหารทีมงานคริสตจักรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักรและด้านการบริหารจัดการการเงิน ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าและด้านการสร้างความสัมพันธ์ พบว่า เพศหญิงมีทัศนะสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าและด้านการสร้างความสัมพันธ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานบางด้าน (ตารางที่ 2)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้านตามตัวแปรอายุ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตาม



ทัศนคติของคริสเตียนที่มีอายุแตกต่างกัน โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน (ตารางที่ 3)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้านตามตัวแปรจำนวนปีที่เป็นคริสเตียน ไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนคติของคริสเตียนที่มีจำนวนปีที่เป็นคริสเตียนแตกต่างกัน โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนคติของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมทุกด้านและแต่ละด้าน

ที่	ภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ความศรัทธาต่อพระเจ้า	4.34	0.565	สูง
2	การบริหารจัดการการเงิน	4.02	0.714	สูง
3	การบริหารทีมงานคริสตจักร	4.09	0.914	สูง
4	การสร้างความสัมพันธ์	4.24	0.710	สูง
ผลรวม		4.17	0.656	สูง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนคติของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรเพศ

ภาวะผู้นำ	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ความศรัทธาต่อพระเจ้า	หญิง	4.40	0.582	ระหว่างกลุ่ม	1.68	1.00	1.68	5.32*	0.022
	ชาย	4.26	0.531	ภายในกลุ่ม	101.54	322.00	0.32		
	รวม	4.34	0.565	รวม	103.22	323.00			
การบริหารจัดการการเงิน	หญิง	4.03	0.754	ระหว่างกลุ่ม	0.07	1.00	0.07	0.12	0.725
	ชาย	4.00	0.724	ภายในกลุ่ม	177.32	322.00	0.55		
	รวม	4.02	0.741	รวม	177.39	323.00			
การบริหารทีมงานคริสตจักร	หญิง	4.15	0.883	ระหว่างกลุ่ม	1.92	1.00	1.92	2.31	0.129
	ชาย	4.00	0.949	ภายในกลุ่ม	268.01	322.00	0.83		
	รวม	4.09	0.914	รวม	269.94	323.00			
การสร้างความสัมพันธ์	หญิง	4.32	0.690	ระหว่างกลุ่ม	2.33	1.00	2.33	4.67*	0.031
	ชาย	4.15	0.726	ภายในกลุ่ม	160.57	322.00	0.50		
	รวม	4.14	0.710	รวม	162.90	323.00			
รวม	หญิง	4.23	0.644	ระหว่างกลุ่ม	1.25	1.00	1.25	2.91	0.089
	ชาย	4.10	0.667	ภายในกลุ่ม	138.00	322.00	0.43		
	รวม	4.17	0.656	รวม	139.25	323.00			

*มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05



ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนคติของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุ

ภาวะผู้นำ	อายุ	$\bar{X}$	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ความศรัทธาต่อพระเจ้า	ต่ำกว่า 20	4.25	0.648	ระหว่างกลุ่ม	1.36	2.00	0.68	2.14	0.120
	20-40	4.39	0.503	ภายในกลุ่ม	101.86	321.00	0.32		
	มากกว่า 40	4.37	0.536	รวม	103.22	323.00			
	รวม	4.34	0.565						
การบริหารจัดการการเงิน	ต่ำกว่า 20	3.90	0.881	ระหว่างกลุ่ม	2.14	2.00	1.07	1.96	0.142
	20-40	4.09	0.669	ภายในกลุ่ม	175.25	321.00	0.55		
	มากกว่า 40	4.06	0.652	รวม	177.39	323.00			
	รวม	4.02	0.741						
การสร้างความสัมพันธ์	ต่ำกว่า 20	4.20	0.697	ระหว่างกลุ่ม	0.36	2.00	0.18	0.36	0.699
	20-40	4.28	0.703	ภายในกลุ่ม	162.54	321.00	0.51		
	มากกว่า 40	4.24	0.734	รวม	162.90	323.00			
	รวม	4.24	0.710						
รวม	ต่ำกว่า 20	4.08	0.727	ระหว่างกลุ่ม	1.45	2.00	0.73	1.69	0.185
	20-40	4.24	0.606	ภายในกลุ่ม	137.79	321.00	0.43		
	มากกว่า 40	4.19	0.631	รวม	139.25	323.00			
	รวม	4.17	0.656						

*มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนคติของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรจำนวนปีที่เป้นคริสเตียน

ภาวะผู้นำ	จำนวนปีที่เป้นคริสเตียน	$(\bar{X})$	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ความศรัทธาต่อพระเจ้า	ต่ำกว่า 5	4.25	0.626	ระหว่างกลุ่ม	1.19	2.00	0.59	1.87	0.156
	5-15	4.37	0.54	ภายในกลุ่ม	102.03	321.00	0.32		
	มากกว่า 15	4.39	0.546	รวม	103.22	323.00			
	รวม	4.34	0.565						
การบริหารจัดการการเงิน	ต่ำกว่า 5	3.98	0.845	ระหว่างกลุ่ม	0.45	2.00	0.23	0.41	0.664
	5-15	4.01	0.749	ภายในกลุ่ม	176.94	321.00	0.55		
	มากกว่า 15	4.07	0.626	รวม	177.39	323.00			
	รวม	4.02	0.741						
การบริหารทีมงานคริสตจักร	ต่ำกว่า 5	3.97	1.054	ระหว่างกลุ่ม	2.30	2.00	1.15	1.38	0.253
	5-15	4.12	0.853	ภายในกลุ่ม	267.63	321.00	0.83		
	มากกว่า 15	4.16	0.822	รวม	269.94	323.00			
	รวม	4.09	0.914						
การสร้างความสัมพันธ์	ต่ำกว่า 5	4.23	0.659	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2.00	0.07	0.13	0.879
	5 - 15	4.22	0.688	ภายในกลุ่ม	162.77	321.00	0.51		
	มากกว่า 15	4.27	0.777	รวม	162.90	323.00			
	รวม	4.24	0.710						
รวม	ต่ำกว่า 5	4.11	0.715	ระหว่างกลุ่ม	0.73	2.00	0.37	0.85	0.430
	5-15	4.18	0.623	ภายในกลุ่ม	138.51	321.00	0.43		
	มากกว่า 15	4.22	0.630	รวม	139.25	323.00			
	รวม	4.17	0.656						

*มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05



4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์

เนื่องจากการออกแบบวิจัยเป็น Mixed Method ใช้การรวบรวมข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการวิจัยได้เปิดโอกาสให้คริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความศรัทธาในพระเจ้า ด้านการบริหารจัดการการเงิน ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักร และด้านการสร้างความสัมพันธ์ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน คือ ศิษยาภิบาลไม่มีคุณสมบัติเพื่อทำให้เป้าหมายในคริสตจักรประสบความสำเร็จได้ มีเป้าหมายไม่ชัดเจน ไม่ได้เน้นการสอนพระวจนะ มีความรู้ความเข้าใจในศาสนาคริสต์ไม่เพียงพอ ไม่มีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีในความเชื่อ ดำเนินชีวิตอยู่ในความบาป ไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ทีมงานและสมาชิกในคริสตจักรได้

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ คือ ศิษยาภิบาลต้องรู้บทบาทหน้าที่ตามที่พระเจ้กำหนด ต้องเป็นนักบริหารจัดการที่ดี ดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างในทุกด้านและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับพระเจ้า

4.3 ผลการสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของศิษยาภิบาลและบุคลากรทางศาสนาคริสต์

1. ศิษยาภิบาลควรมีคุณสมบัติเพื่อทำให้เป้าหมายในคริสตจักรประสบความสำเร็จ ดังนี้ (1) ผู้นำเองต้องมีชีวิตที่เป็นแบบอย่างในทุกด้าน มีชีวิตเหมือนพระเยซู (2) มีภาวะเป็นผู้นำที่ชัดเจนและมีความเป็นผู้นำและ (3) มีจิตวิญญาณที่เป็นผู้นำได้เหมือนที่พระคัมภีร์ ชีวิตของผู้นำต้องรักษาความสัมพันธ์กับพระเจ้าและสนิทสนมกับพระเจ้าและอยู่ในการทรงสถิตของพระเจ้า

2. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานร่วมกับศิษยาภิบาลที่ทำให้เป้าหมายของคริสตจักรไม่สำเร็จ มีดังนี้ (1) ความสัมพันธ์กับผู้อื่น (2) ไม่ได้เน้นการสอนพระวจนะเป็นสำคัญหรือสร้างคน สร้างสาวก แต่กลับไปเน้นในสิ่งอื่นเน้นในปัจจุบัน เพราะคริสเตียนจะต้องมีพระวจนะเป็นสำคัญอันดับหนึ่ง และ (3) นิमितและเป้าหมาย ไม่ชัดเจน จุดเริ่มต้น (การทรงเรียก) ไม่ชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน มีดังนี้ (1) ต้อง

สร้างคนเพื่ออนาคตของคริสตจักร (2) ผู้นำรุ่นใหม่ต้องมีวุฒิภาวะ มีวิจรรย์ญาณในการให้คำปรึกษาแนะนำ และ (3) ตัวของศิษยาภิบาลเอง เขาต้องรู้ว่า พระเจ้าเรียกเขาทำอะไร พระเจ้ากำลังจะใช้เขาทำอะไร

อภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลการศึกษาที่คณะของคริสเตียนที่มีต่อผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Boonprasert, Wallin, & Sampaoprasert (2006 cited from McCall, & Lombardo, 1983) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่จะทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1) ความมั่นคงทางอารมณ์และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความสุขุมเยือกเย็นความสงบโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความตึงเครียด 2) การยอมรับผิดเมื่อมีข้อผิดพลาดเริ่มต้น 3) ทักษะการสื่อสารที่ดี คือความสามารถที่จะโน้มน้าวและสื่อสารให้ผู้อื่นคล้อยตามความคิดเห็นโดยไม่ต้องใช้อำนาจข่มขู่ และ 4) ความฉลาด สามารถเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้หลากหลายมากกว่ารู้ลึกเพียงเรื่องหนึ่งเรื่องใด และผู้บริหารจะต้องมีความจริงใจ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีประเด็นที่จะอภิปราย ดังนี้ (1) ด้านความศรัทธาในพระเจ้า โดยภาพรวมและรายด้านของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน อยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanseng, & Vivatananukul (2018) ที่พบว่า รูปแบบความเป็นผู้นำเพื่อการรับใช้ คือ ผู้นำได้รับการทรงเรียกจากพระเจ้าเพื่อการปรนนิบัติพระเจ้าและทำพันธกิจของพระเจ้าที่เรียกว่า “การรับใช้” ผู้นำจะทำพันธกิจของพระเจ้าในคริสตจักรและในโลก คือ การรับใช้ในรูปแบบของพระเยซูคริสต์ที่อุทิศชีวิตเพื่อการรับใช้และบริการสังคมคริสเตียนศึกษาการเทศนาสั่งสอนการอภิบาลเลี้ยงดูฟูมฟัก (2) ด้านการบริหารจัดการการเงิน โดยภาพรวมและรายด้านของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับสูงทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Piyakasin (2003) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินไว้ 3 ประการ ดังนี้ 1) วางแผนเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเงิน เช่น รายจ่ายประจำที่ต้องจ่ายสม่ำเสมอ เงินออมในระยะสั้น 2) วางแผนเพื่อวางแผนทางการเงิน เพื่อเป้าหมายที่แตกต่างกันให้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ จะทำให้นักคลุกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างเต็มที่ และ 3) วางแผนเพื่อเป็นนักลงทุนที่มีคุณภาพ



(3) ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักร โดยภาพรวมและรายด้านของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับสูงทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanseng, & Vivatananukul (2018) ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า สถานภาพและบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การรับรู้ความสามารถทางการสื่อสารและรูปแบบความเป็นผู้นำศาสนาคริสต์ที่เป็นศิษยาภิบาลในการปฏิบัติพันธกิจคริสตจักรมีความแตกต่างกัน อาทิ ผู้บริหารสถาบันศาสนศาสตร์ที่มีบทบาททั้งการเป็นผู้บริหารหลักสูตรและผู้สอนผู้นำศาสนาคริสต์ ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะและบุคลิกภาพของการเป็นศิษยาภิบาลที่ต้องมีคุณภาพชีวิตและมีเป้าหมายในชีวิตคริสเตียนที่ชัดเจน และ 4) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ โดยภาพรวมและรายด้านของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับสูงทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ramasoot, & Dungsuwan (2002) ที่กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับกลุ่ม โดยอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจที่จะร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย และประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ Thong-oon, Suriyathanapas, Chalakbang, & Lothonhkum (1999) ที่กล่าวไว้ว่ามนุษย์สัมพันธ์เป็นการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในระหว่างมนุษย์สัมพันธ์โดยอาศัยศาสตร์และศิลป์ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่รักถือ ความจงรักภักดีและความร่วมมือกันทำให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ด้วยความผาสุก

ผลการเปรียบเทียบทัศนะของคริสเตียนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามตัวแปรเพศ อายุ และจำนวนปีที่เป้นคริสเตียน พบว่า คริสเตียนที่มีเพศ อายุ และจำนวนปีที่เป้นคริสเตียนต่างกันมีทัศนะต่อภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้นำปฏิบัติตนต่อคริสเตียนอย่างเท่าเทียมทำให้มีทัศนะต่อผู้นำไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanseng, & Vivatananukul (2018) พบว่าการเป็นศิษยาภิบาลที่เข้าใจวัยรุ่น มีจิตวิทยาในการสื่อสารกับผู้คนแต่ละช่วงวัย รับฟังอย่างเปิดใจ ใหเวลาแม้ว่าศิษยาภิบาลจะแก่ การเพิ่มพูนสมาชิกผู้เชื่อใหม่แต่ก็ไม่ทิ้งร้างสมาชิกผู้เชื่อเดิม ศิษยาภิบาลจะต้องติดตามสมาชิกให้มาร่วมกิจกรรม สม่ำเสมอและปกป้องสมาชิกคริสตจักรและสภาคริสตจักรไม่ให้

พบกับความเสื่อมถอย ในขณะที่ผู้บริหารระดับสูงของสภาคริสตจักรในประเทศไทยซึ่งอยู่ในวัยสูงอายุให้ความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งเป็นปึกแผ่นและการเจริญเติบโตขององค์กรและการปฏิบัติพันธกิจคริสตจักรให้ก้าวหน้าสำหรับกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติพันธกิจคริสตจักรที่อยู่ในวัยกลางคน

สรุป

1. ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักร และน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการการเงิน

2. ทัศนะที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนที่แตกต่างกัน ตามตัวแปรเพศ อายุและจำนวนปีที่เป้นคริสเตียน สรุปได้ดังนี้ (1) ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักรและด้านการบริหารจัดการการเงิน ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านความศรัทธาต่อพระเจ้าและด้านการสร้างความสัมพันธ์ พบว่า เพศหญิงมีทัศนะสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 2 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานบางด้าน (2) ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนที่มีอายุแตกต่างกัน โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และ (3) ภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียนที่มีจำนวนปีที่เป้นคริสเตียนแตกต่างกัน โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนะของคริสเตียนต่อภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์สรุปได้ดังนี้ (3.1) ด้านความศรัทธาในพระเจ้าใช้หลักพระคัมภีร์ในการบริหาร ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความเชื่อ ผู้นำควรเป็นผู้ที่รักและซื่อสัตย์ในพระเจ้าและผู้นำควรมีความกระตือรือร้นต่องานฝ่ายจิตวิญญาณให้มากขึ้น (3.2) ด้านการบริหารจัดการการเงินคำนึงถึงความโปร่งใสในการบริหารการเงินไม่มีพฤติกรรมที่สื่อให้เห็นถึงการทุจริตฉ้อโกง เพิ่มข้อมูลลงในบอร์ดแสดงค่าใช้จ่ายของทางคริสตจักรเพื่อความโปร่งใส (3.3) ด้านการบริหารทีมงานคริสตจักรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านความเชื่อและด้านการดำเนินชีวิต



สร้างแรงบันดาลใจ คำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลในการมอบหมายงาน กระทำตนให้มีควมน่านับถือ เป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาได้และเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำต่อกันและกัน และ (3.4) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ คำนึงถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยแก้ไขปัญหาสร้างขวัญและกำลังใจ ดูแลใส่ใจสมาชิกในคริสตจักรอย่างใกล้ชิดและอบอุ่น ผู้นำต้องเข้าใจความรู้สึกทั้งอารมณ์ ความคิด ตลอดจนความต้องการในวิถีชีวิตของผู้คนในปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง

4. ผลการสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นของศิษยาภิบาลและบุคลากรทางศาสนาคริสต์ คือ ศิษยาภิบาลไม่มีคุณสมบัติเพื่อทำให้เป้าหมายในคริสตจักรประสบความสำเร็จได้ มีเป้าหมายไม่ชัดเจน ไม่ได้เน้นการสอนพระวจนะ มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์นั้นไม่เพียงพอ ไม่มีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีในความเชื่อ ดำเนินชีวิตอยู่ในความบาป ไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ทีมงานและสมาชิกในคริสตจักรได้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน คือ ศิษยาภิบาลต้องรู้บทบาทหน้าที่ตามพระเจ้กำหนด ต้องเป็นนักบริหารจัดการที่ดี ดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างในทุกด้านและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับพระเจ้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไป

1) ผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ควรสนับสนุนการกระตุ้นให้ทีมงานและสมาชิกในคริสตจักรรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง อธิบายเหตุผลเพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งจนเป็นที่ยอมรับ โดยผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์จัดให้มีระบบการให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหาและหลังเสร็จสิ้นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นสำเร็จ 2) ผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์สร้างขวัญกำลังใจ ความเชื่อมั่นในความเชื่อที่มีต่อพระเจ้าแก่ทีมงานและสมาชิกภายในคริสตจักรเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อการมาคริสตจักรมากขึ้น และ 3) ผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ควรประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในความเชื่อที่มีต่อพระเจ้าและสนับสนุนให้ทีมงานและสมาชิกพัฒนาตนเอง ทบทวนความรู้ ทักษะด้านพระคัมภีร์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน 2) ควรศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของภาวะผู้นำของผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ตามทัศนะของคริสเตียน และ 3) ควรศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำคริสตจักรทางศาสนาคริสต์ที่ส่งผลต่อการบริหารคริสตจักร ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของคริสตจักร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการส่งเสริม สนับสนุนให้คริสตจักรพัฒนาเป็นองค์กรที่ดียิ่งขึ้น

References

- Boonprasert, M., Wallin, J., Huabdee, K., Konnakan, S., & Wirotayakul, P. (2006). *Development of Leadership in Higher Education* (Research Report). Bangkok: Office of the Education Council Rajamangala University of Technology. [in Thai].
- Chanseng, Y., & Vivatananukul, M. (2018). *Communication Competence and Leadership Style of Christian Leaders Expected by Christians in Thai Society* (Master's Thesis). Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University. [in Thai]
- McCall, M. W. J., & Lombardo, M. M. (1983). *Off the Track: Why and how Successful Executives Get Derailed*. Greensboro: Center for Creative Leadership Report No. 21
- Piyakasin, S. (2003). *Personal Finance* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Publisher. [in Thai].
- Ramasoot, P., & Dungsuan, J. (2002). *Human Behavior and Self Development* (3rd ed.). Bangkok: Dhonburi Rajabhat University. [in Thai].
- Thong-oon, P., Suriyathanapas, T., Chalabang, W., & Lothonhkum, P. (1999). *Human Behavior and Self Development*. Bangkok: Third Wave Education. [in Thai].
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publication.